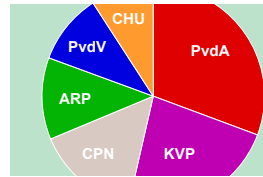

DE HAAGSE TIJDEN

**Gemeenteraads-
verkiezingen in
Den Haag**

Pag. 3

**Haagse straatnamen,
van Acaciastraat tot
Zwarteweg - deel 1**

Pag. 10-11

10% extra korting
met deze bon

Dr. Kitchen

Actie

**Complete Duitse
keuken voor €3.500**

Van der Kunstraat 177
MegaStores Den Haag (begane grond)

www.DrKitchen.nl

085 - 303 65 98

De Haagse krant van alle tijden

Er gaan veel kabouters op één zetel

Sinds 1851 is het hoogste bestuursorgaan binnen een gemeente de gemeenteraad. Dit werd in dat jaar geregeld via de Gemeentewet van Thorbecke, zoals men deze wet is gaan noemen. Wel was het zo dat aanvankelijk alleen mensen die over een redelijk hoog belastbaar inkomen beschikten, mochten stemmen. Vanaf 1917 gold het kiesrecht voor mannen en vanaf 1919 ook voor vrouwen. In deze bijdrage wil ik iets over een partij vertellen die slechts vier jaar deel heeft uitgemaakt van de Haagse gemeenteraad. Ik neem jullie mee naar het jaar 1970.

Provo

In 1965 werd deze protestbeweging tegen de gevestigde orde mede opgericht door de Hagenaar Roel van Duijn. Het woord Provo komt uit een door Wouter Buikhuisen geschreven proefschrift en komt van provoceren. Zeker op het gebied van het verbeteren van het milieu, de vrouwenemancipatie en de stadsvernieuwing heeft deze beweging goed werk verricht. In 1967 hief Provo zichzelf weer op. Enkele jaren later ging Roel van Duijn op doktersadvies bij een biologische boer op Walcheren werken. Toen hij aan die boer vroeg of hij met machines werkte, was het al dan niet gekscherend bedoelde antwoord: "Dat doen we niet, anders verjagen we de kabouters." Op weg naar huis in de trein bedacht Roel het Kaboutermanifest, waarin de kabouter als symbool van het bondgenootschap tussen mens en de natuur wordt gezien. Op 5 februari 1970 werd in Amsterdam, het land van de kabouters, de Oranjevrijstaat uitgeroepen.

De Haagse Kabouters

Zeker in 1970 was de Vrije Academie in de De Gheijnstraat een broedplaats voor ludieke activiteiten. Ludiek komt van het Franse woord ludique en daarmee geeft men aan dat een ernstige zaak op een speelse manier wordt uitgevoerd. Op 8 april vond de eerste volksvergadering van de Haagse Kabouters in de Vrije Academie plaats. Tijdens die vergadering waren meer dan tweehonderd mensen aanwezig. Na afloop ging men naar het Binnenhof en hier werd Den Haag uitgeroepen tot

Kabouterstad, en deze stad lag natuurlijk in de Oranjevrijstaat.

Forum-bijeenkomst van de politieke partijen. V.r.n.l.: Christy Baas (Kabouters), Jack Verduyn Lunel (PPR), Slikker (PvdA), W. Drees jr. (DS'70). Foto uit 1974, Robert Scheers, collectie HGA

Ook werd hier het kaboutervolkslied *De uil zat in de olmen* ten gehore gebracht. De Haagse afdeling van Dolle Mina speelde ook een rol tijdens de oprichting van de Kabouterbeweging. Laat ik enkele voorbeelden geven van acties die door de Haagse Kabouters zijn uitgevoerd. In het begin stond vooral het milieu centraal. De gemeente vond dat er in een bosrijke omgeving een viaduct moest worden aangelegd met als gevolg dat er de nodige bomen gekapt waren. Tijdens de opening van dit viaduct begroeven de kabouters een van de slachtoffers van dit kappen; een boom

dus. Op een dag veegden enkele Kabouters met stoffer en blik een drukke winkelstraat in het centrum van onze stad schoon. "Vandaag ruimen de Kabouter-tjes de rommel voor u op. Zullen we het morgen samen doen?" was het motto van deze actie. Dus niet 'ruimen jullie daarna die rommel zelf maar op' maar 'we gaan het samen doen'.

Lijst 12

In tegenstelling tot de Provo's besloten de Kabouters mee te doen met de gemeenteraadsverkiezingen. Ze waren te laat met het indienen van een naam voor hun kieslijst en daarom werd de naam lijst 12 gebruikt. Er

stonden twintig kandidaten op die lijst. Omdat de Kabouters van mening waren dat beroeps-politici altijd van alles verbergen, lieten deze kandidaten zich in hun blootje fotograferen in het Scheveningse Bos. Van deze foto werd vervolgens een verkiezingsaffiche gemaakt. Ze konden gebruikmaken van de zeefdrukapparatuur van de Vrije Academie en daar werden het desbetreffende affiche en het Kabouterblad dan ook vervaardigd.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Vervolg op pagina 8

van der VLUGT GLASHANDEL v.o.f.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

KÖHLER Autoverhuur

Aanbieding van de Maand:

vanaf €30,- per dag

Fiat 500
MET RECLAME

070-380 90 94 www.kohler.nl

CUVO. Zorg voor uw uitvaart.

CUVO UITVAARTZORG ONDERDEEL VAN COÖPERATIE DE VOLHARDING

BEL BIJ EEN OVERLIJDEN OF VOOR EEN AFSpraak 070 346 95 71 | WWW.CUVO.NL

DEN HAAG EN OMSTREKEN

Oproepjes

De gratis rubriek 'Oproepjes' is een zeer populaire!
Hulp of reactie nodig van onze lezers?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Gerrit van Houten

Met interesse heb ik het enerzijds grappige, anderzijds trieste verhaal in De Haagse Tijden van 8 februari jl. gelezen: *Liefdesverdriet op zijn Haags*. Ik was benieuwd of de auteur ook de geschiedenis kent van de 17-jarige jongeman die op zaterdagavond 22 februari 1964 brandstichtte in de Laakkerk aan de Isingstraat? Deze jongeman was rooms-katholiek en smoorverliefd op een gereformeerd meisje. Omdat men destijds nog vond dat tussen twee geloven op een kussen de duivel van zijn nachtrust geniet, stak de papa van het gereformeerde meisje een stokje voor de verkering. Uit wraak sloop de jongen 's zaterdagsavonds, gewapend met twee melkflessen vol bromfietsbenzine, de kerk binnen, om te voorkomen dat daar op zondag weer gepreekt zou worden. Dat is hem dus gelukt, want de kerk werd volledig in de as gelegd. De brandstichter is veroordeeld tot 2,5 jaar cel.

Frans van Gulick

fransvangulick53@gmail.com

Scheveningse wereldreiziger

Wat bijzonder om het artikel over Dirk van der Toorn te lezen, geschreven door Jacqueline Alders (De Haagse Tijden van 22 februari). Dirk is namelijk de oom van mijn vrouw. Het is een heel verhaal om alles te vertellen maar via zijn schoonzuster, de oma van mijn vrouw, hebben wij papieren en originele foto's en ansichtkaarten die hij bij zijn ijskut verkocht gekregen. Omdat hij zo'n markant figuur was, waren wij geïnteresseerd om het e.e.a. uit te zoeken. Mijn schoonouders wisten hier niet veel van, want die waren na de oorlog naar Zuid-Afrika geëmigreerd, waar mijn vrouw dus ook geboren is. Eenmaal terug in Nederland hebben ze wel contact gehad met Dirk. Via mijn helaas overleden vader ben ik wel wat wijzer geworden. Ook zou ik aan mijn oom nog dingen kunnen vragen, maar hij is nu 96 jaar en weet zich niet alles meer te herinneren. Hoe het is gegaan met de beloning, weet ik jammer genoeg niet. Dirk heeft veel banen gehad en ook eigen

bedrijfjes, onder andere een ijszaak, de Iglo, in de Noordwijkstraat in Scheveningen die ik mij nog kan herinneren. Verder een handel inkoop/verkoop. Hij was ober/ kelner in koffiehuis het Hemelrijkje bij het Kurhaus, waar veel artiesten, zoals Louis Davids, kwamen. De eigenaar van de zaak heette toevallig ook Dirk v/d Toorn. Later werkte Dirk ook bij de lunchroom van het Kurhaus zelf, tevens als ober/ kelner. Ik gebruik nog steeds zijn kurkentrekker die hij altijd bij zich had op zijn werk!

Cor Kuiper

czkuiper@gmail.com

Bakfietsen en ventwagens

Ik heb genoten van het artikel van Ruurd Berendes over de bakfietsen en de ventwagens in De Haagse Tijden van 22 februari. Zelf ben ik van 1956 en ik kan me eigenlijk alleen de elektrische karretjes van Steenbeek en van Hus herinneren. En ik weet nog dat er iemand langs de deur kwam die luidkeels "Verse aaiere!" riep, maar hij reed in een echte auto: een matblauw Volkswagenbusje. Eieren waren niet zijn enige product, want het ging om de melkboer. Ik zou graag onderstaande dia's delen

van de Leyweg uit mijn jeugd. De meeste dia's uit mijn jeugd die ik nog heb zijn vooral kiekjes van mijn zus en/of mij, die geen of nauwelijks informatie over de omgeving bevatten. Maar deze doen dit wel.

Bob

TROTS

Kiezen is moeilijk

Deze rubriek is bedoeld om uit te drukken waarom je trots bent op een van je nazaten. Dit betekent dat ik moet kiezen tussen twee zonen en drie kleinkinderen. Ga d'r maar aanstaan. Laat ik mij beperken tot mijn zonen, want dat mijn vrouw en ik fantastische kleinkinderen hebben, moet u maar van mij aannemen.

Mijn oudste zoon

Marc

werkt

als civiel

ingenieur bij de

haven van Rotterdam

en moet onder meer

zien te voorkomen dat wanneer het zeewater gaat stijgen een groot deel van de havengebouwen onder water komt te staan. Duinen en dijken kun je verhogen, de ingang van de haven niet. En dan Taco onze andere zoon. Hij is kunstschilder en omdat één beeld meer zegt dan duizend woorden voeg ik één van zijn schilderijen, een portret van een jong meisje, toe.

Carl Doeke Eisma

carleisma@planet.nl

Heeft u ook een TROTS en wilt u die delen met de lezers van De Haagse Tijden? Stuur uw verhaal (+/- 150 woorden) en foto dan naar redactie@dehaagsetijden.nl

Historische boekenmarkt in Westlands Museum

In de loop der jaren heeft het Westlands Museum een enorme hoeveelheid historische boeken verzameld. Zij gaan deze nu opruimen en organiseren daartoe een Historische boekenmarkt van woensdag 9 t/m zondag 13 maart. Het is de allerlaatste boekenmarkt en daarom worden de boeken voor weggeef-prijzen aangeboden. Het is dé kans om voor weinig geld de mooiste boeken te verzamelen. Op de markt

worden nieuwe en tweedehands historische boeken aangeboden, waarbij de nadruk ligt op antiquarische boeken over de Westlandse geschiedenis en de ontwikkeling van de tuinbouw. Maar ook boeken over omliggende dorpen en steden zijn in het assortiment te vinden. In totaal worden er meer dan duizend boeken aangeboden. De boekenmarkt is op alle dagen te bezoeken van 13.00 - 17.00 uur.

Gustaaf van Gaalen

gustaaf@westlandsmuseum.nl

Uitgeverij De Haagse Tijden

Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via de klantenservice.

Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel of Jolanda Kraanen en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Marcello & Els
Milja de Zwart
Robert Mindé

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag

Iedere vier jaar mogen we bepalen welke partijen en personen in de Haagse gemeenteraad komen. Er zijn in Den Haag in de loop van de tijd bijzondere gemeenteraadsverkiezingen geweest, waarvan ik er een paar nader heb bekeken.

1919 Eerste vrouwen
Bij de gemeenteraadsverkiezingen in mei 1919 konden voor het eerst vrouwen zich kandidaat stellen voor de Haagse gemeenteraad. Twee jaar daarvoor was de grondwet aangepast om dat mogelijk te maken. Gek genoeg konden vrouwen zelf nog niet stemmen. Ze hadden bij deze verkiezingen alleen het zogeheten ‘passief’ kiesrecht. Het recht om te stemmen, het ‘actieve’ kiesrecht, kregen vrouwen pas nadat een speciale wet was aangenomen. Die was geldig vanaf 28 september 1919 en kwam daardoor net te laat voor de vrouwelijke kiezers. In Den Haag hadden zich acht vrouwen kandidaat gesteld. Twee werden gekozen: Geerdina Wilhelmina Bleumink-Louman (geboren in 1877), die tiende stond op de lijst van de Sociaal Democratische Arbeiders Partij (SDAP) en Johanna Wolda-Van der Puil, derde op de lijst van de Communistische Partij Holland (CPH). Op 2 september 1919

G.W. Bleumink-Louman (geb. 1877), lid van de gemeenteraad 1919-1931. Foto: Verenigde Fotobureaux, collectie HGA

was de eerstvolgende raadsvergadering met als agendapunt 1: ‘Beëdiging en installatie van de benoemde raadsleden’. De

Verkiezingen, stemhokje met kiezer in een stemlokaal, 1946. Foto: collectie HGA

voorzitter van de raad, burgemeester Patijn, juichte in zijn toespraak de komst van de vrouwelijke raadsleden van harte toe. Hij zei ook dat hij hoopte dat de aanwezigheid van vrouwen een aansporing zou zijn om de goede toon te bewaren.

Overigens staat in het verslag van de vergadering in de krant ook dat mevrouw Wolda bericht heeft gezonden dat zij heden verhinderd is de zitting bij te wonen. Ze heeft twee weken later, in de raadsvergadering van 16 september, alsnog haar beloften afgelegd. In raadsverslagen in de kranten is te lezen dat ze daarna regelmatig zeer aanwezig was, waarbij ze onder

andere met een krachtig optreden opkwam voor daklozen en goede huisvesting voor Hagenaars met een laag inkomen.

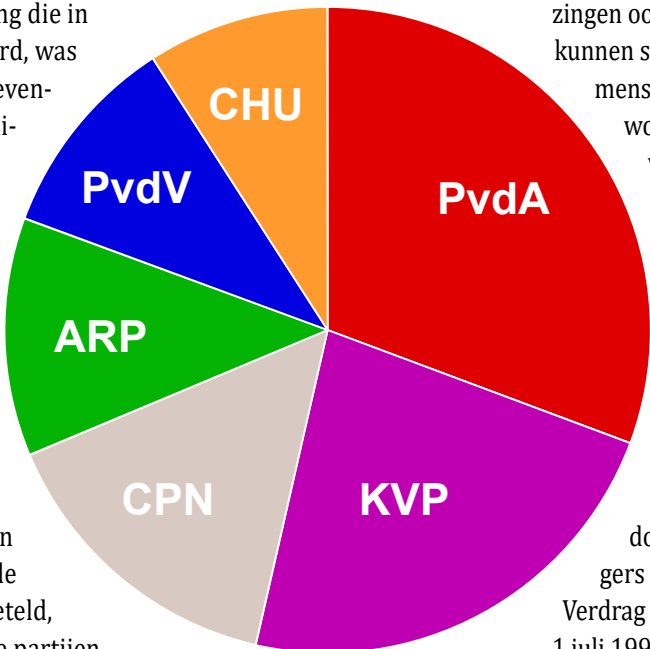
Evenredige vertegenwoordiging
Een andere verandering die in 1919 werd doorgevoerd, was de toepassing van de evenredige vertegenwoordiging. Tot die tijd gold in de landelijke en ook in de gemeenteraadsverkiezingen een districtenstelsel, waarbij de partij die in een district won, de bijbehorende zetel kreeg. Bij evenredige vertegenwoordiging worden alle stemmen in de hele gemeente bij elkaar geteld, waardoor ook kleinere partijen kans op een zetel krijgen.

Dat was in 1919 in het voordeel van bijvoorbeeld de CPH van raadslid Wolda, die overigens in 1923 haar zetel alweer verloor. En in 1923 kwam de Amusementspartij met twee zetels in de raad, waarvan één bezet werd door de toen bekende bioscoopexploitant W. Mullens. Deze partij trad vooral op als behartiger van de belangen van het amusementsbedrijf.

Loosduinen geannexeerd
Vier jaar later vonden de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag plaats op 27 juni. De dag daarop stond in de kranten de uitslag en de verdeling van de 45 zetels: 24 zetels werden bezet door linkse partijen, 21 door rechtse. Het waren de eerste verkiezingen na de annexatie van Loosduinen, die overigens officieel op 1 juli 1923 in ging.

In 1811 maakte Nederland deel uit van het Franse Keizerrijk. In dat jaar besloot keizer Napoleon Bonaparte per decreet dat Loosduinen een zelfstandige gemeente zou worden, die ook het dorp Eikenduinen, Poeldijk en Kwintseul omvatte. Die laatste twee gingen al vijf jaar later in 1816 over naar de gemeente Monster. Rond 1900 rukte de bebouwing van Den Haag steeds verder op en in 1902 werd al een gedeelte van Loosduinen door Den Haag geannexeerd. In 1923 kwam de hele gemeente bij Den Haag.

Eerste gemeenteraadsverkiezingen na WOII
Op 1 september 1941 had de Duitse bezetter de gemeentera-

Uitslag gemeenteraadsverkiezingen 1946 in Den Haag. Bron: verkiezingsuitslagen.nl

den hun bevoegdheden ontlenen. De gemeenteraadsleden werden dus naar huis gestuurd. De lokale democratie werd pas weer hersteld op 26 juli 1946 toen de eerste naoorlogse gemeenteraadsverkiezingen plaatsvonden. De opkomst was bijna 85% en daarmee veel hoger dan de 40 tot 50% die we vandaag de dag gewend zijn. De uitslag laat zien dat de

PvdA de grootste partij was en dat de CPN, de communistische partij, het met 15% op de derde plaats erg goed deed. In de Tweede Wereldoorlog waren veel communisten actief geweest in het verzet en dat maakte dat ze veel sympathie onder de Nederlandse bevolking hadden.

Wat opvalt, is dat er in 1946 zes partijen in de raad zaten; veel minder dan de vijftien van nu. En dat alleen de PvdA als partij nog bestaat. De KVP, ARP en CHU zijn in 1980 gefuseerd tot het CDA. De PvdV ging in 1948 op in de VVD en de CPN is in 1991 opgegaan in Groen Links. Omdat niet iedereen het nog weet en omdat voor een aantal lezers deze namen misschien nieuw zijn, nog even alle partijen op een rij: PvdA = Partij van de Arbeid KVP = Katholieke Volkspartij ARP = Antirevolutionaire Partij CHU = Christelijk Historische Unie PvdV = Partij van de Vrijheid VVD = Volkspartij voor Vrijheid en Democratie CPN = Communistische Partij van Nederland

Niet-Nederlanders
In 1986 voerde Nederland in dat bij de gemeenteraadsverkiezingen ook niet-Nederlanders kunnen stemmen. Dit geldt voor mensen die in de gemeente wonen en uit een land van de Europese Unie komen. En voor niet-Nederlanders van buiten de EU die minimaal vijf jaar legaal in Nederland wonen. Een deel van deze regel is nu ook in de hele Europese Unie doorgevoerd: EU-burgers hebben volgens het Verdrag van Maastricht sinds 1 juli 1996 in de gehele EU actief en passief stemrecht voor gemeentelijke verkiezingen.

Binnenkort is het weer zover en mogen we stemmen voor onze Haagse gemeenteraad. Met het rode potlood in de hand, maken we onze keuze!

Jacqueline Alders
info@jacquelinealders.nl
Stadswandelingen en Fietstours in Den Haag
www.ikgidsudoordenhaag.nl

De invoering van de evenredige vertegenwoordiging. Tekening door Johan Braakensiek. Bron: International Institute of Social History, Netherlands

**AUTO
HOUTWIJK**
sterk in elk merk

**45
KM**

**De stilste brommobiel
E-Aixam**
100% elektrisch

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

 www.autohoutwijk.nl

Samen aan alles gedacht!

- Opbaren thuis of in een uitvaartcentrum naar keuze
- Vooraf vastleggen van uitvaartwensen
- Uw uitvaartverzorging in regio Haaglanden

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar

Bautersemstraat 1, 2518 PC Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

 **UITVAARTVERZORGING
J. Henning**

Uitvaartverzorging J. Henning anno 1885
is houder van het Keurmerk Uitvaartzorg

 Seniorenhulp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

 Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!
  Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning
  Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen
  Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

**de beste in
VERHUZEN
EN ONTRUIMEN**
Seniorenhulp Nederland

www.seniorenhulp.com

 Gezondheid en Zorg
**DE VOLHARDING,
SAMEN VOOR ELKAAR**

**GEZOCHT VRIJWILLIGE
BEGELEIDERS VERVOER M/V**

De Volharding heeft een samenwerkingsverband met Florence waar wij dagelijks onze vrijwilligers inzetten voor het vervoeren van mensen met een beperking naar een ontmoetingscentrum.

Voor woonzorgcentrum Florence De Mantel in Voorburg zoeken wij vrijwilligers die mensen begeleiden en ondersteunen met in- en uitstappen, ook met rolstoelen, in speciaal voor dit vervoer aangepaste personenbussen.

Bent u beschikbaar voor enkele uren per week? Dan bent u van harte welkom!

Rijbewijs niet noodzakelijk. Een vriendelijke en sociale instelling is onontbeerlijk voor dit dankbare werk. Voor een vlotte communicatie is een mobiele telefoon, e-mail of WhatsApp noodzakelijk.

Na een inwerkperiode kunt u in aanmerking komen voor een tegemoetkoming.

U kunt tijdens kantooruren vrijblijvend contact opnemen met onze coördinator vervoer Jan de Bruijn. Mobiel 06-278 76 400 of per e-mail jan@devolharding.nl

Of stuur uw CV naar onderstaand adres.

Stichting de Volharding Steun en Toeverlaat
Roggeveenstraat 116, 2518 TT Den Haag T. 070-221 05 82
steuntoeverlaat@devolharding.nl, www.devolharding.nl

novodent **Behandeling aan huis**

Een team van prothesespecialisten

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

- Voor het maken van nieuwe kunstgebiten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

www.novodent.nl

**50
PLUS**

Den Haag
50plusdenhaag.nl

**“Den Haag niet voller,
maar beter”**

Geert Tomlow
Lijsttrekker

STEM OP

- Verstandig
- Genuanceerd
- Realistisch

**50
PLUS**

Den Haag
50plusdenhaag.nl

De oertijd van de Earring

Op 11 maart 2021 was het afscheid van de Golden Earring, na bijna zestig jaar. De wereldberoemde Haagse rockband hield er mee op. Directe aanleiding was en is een ernstige ziekte van ‘oprichter’ George Kooymans, de spierziekte ALS, waardoor hij nooit meer kan optreden. Als eerbetoon schalde op 11 maart, zijn verjaardag, op tientallen plaatsen de grootste Earring-hit *Radar Love* uit de speakers. Zelf hoorde ik dit nummer toen ik aankwam bij de ingang van het Openluchttheater in het Zuiderpark. Enkele dierbare herinneringen aan de oertijd van de Earring speelden door mijn hoofd.

Please Go!

Het was 1965. In de grote wereld escaleerde de Vietnam-oorlog, werd Malcom X vermoord en kondigde minister Den Uyl de mijnsluitingen in Limburg aan. In Amsterdam werd Provo opgericht en verscheen het eerste nummer van Hitweek. Iets dichterbij Den Haag strandde het vrachtschip Ping An bij Ter Heijde en dat werd vervolgens op het strand gesloopt. In de muziekwereld werd de toon gezet door The Beatles, met *I Feel Fine* en *Help!*, en door The Rolling Stones met *Satisfaction*. In Den Haag timmerden The Motions aan de weg met *Wasted Words...* en kwamen The Golden Earrings, zoals ze toen heetten, met hun eerste bescheiden hit *Please Go!*

Lekker close

Als leerling van het Stevin Lyceum aan de Zuidlarenstraat maakte ik in 1965 voor het eerst kennis met The Golden Earrings, op een schoolfeest in de aula. Daar is nu de theaterzaal van Dakota gevestigd. De Earrings waren al in 1961 opgericht door George Kooymans en Rinus Gerritsen. Begin zestiger jaren was Frans Krassenburg nog de zanger en speelde op gitaar Peter de Ronde mee. Die laatste

was belangrijk, want hij zat ook als leerling op het Stevin Lyceum. Waarschijnlijk heeft hij ervoor gezorgd dat de band op een feestavond van de school mocht optreden. Tot 1965 speelden The Earrings vooral covers, nummers van The Beatles en The Stones. Mogelijk werd op

Ikzelf tijdens mijn schooltijd op het Stevin College

Barry Hay en George Kooymans van de popgroep Golden Earring op het terras van De Posthoorn, Lange Voorhout. Foto uit 1985, Stokvis, collectie HGA

Barry Hay tijdens Retropop in 2014. Foto: Richard Broekhuizen, Wikipedia.

tussen de dansparen door om de verstrengelde stelletjes uit elkaar te halen. Vanaf het podium protesteerde de band. Of dit ertoe heeft bijgedragen dat Peter de Ronde niet veel later van school werd gestuurd weet ik niet, maar het was in ieder geval een onvergetelijke ervaring.

Go home!

De rector zorgde trouwens wel voor meer unieke herinneringen. Hij was als leraar Engels al berucht. Zó streng! Bij een mondelinge beurt, waarmee elke les begon, was de eerste de beste hapering al goed voor “Gaaf u maar zitten. Een één voor de moeite”. Een broek vond hij voor meisjes niet passend en jongens die volgens hem te veel op meisjes leken, mochten hun broek wél aanhouden, maar moesten onherroepelijk naar de kapper. Dat laatste ging zo:

wanneer je uit de fietsenkelder via de vestiaire de trap op ging, dan kon je hem al ruiken, want hij was niet erg spaarzaam met eau de cologne of aftershave. Dan stond hij bovenaan de trap en stuurde jou linea recta naar buiten als je jongenshaar te lang was naar zijn zin: “Naar de kapper!”. Dergelijke voorvallen maakten het begrijpelijk dat op een gegeven moment een groepje ex-leerlingen in een wit DAFje voor de school parkeerde en onder luid toeteren een spandoek ontrolde met de tekst ‘Nagelsmit Go Home!’. Ach, Nagelsmit was in 1968 alweer uit het Haagse onderwijs verdwenen, terwijl de jongens van de Golden Earring toen hun beste jaren nog vóór zich hadden!

Rob Lubbersen
roblubbersen@ziggo.nl

Drs. J. Nagelsmit, rector Stevin Lyceum. Foto uit 1972, Stokvis, collectie HGA

het schoolfeest het eerste eigen nummer *Please Go!* te water gelaten. Het optreden was in ieder geval een groot succes. Van alle Haagse bandjes hadden we met de Earrings duidelijk zeer goede kwaliteit in huis. De hele avond werd er hartstochtelijk tot zweten toe geshaket en geswingd... en geslepen. Op de wat langzamere nummers werd de zaal verdonkerd en werd er ‘lekkâh kloos’ gedanst. Tsja, en dat ging onze rector Drs. J. Nagelsmit toch echt te ver. Hij verordonneerde meer licht en zwom als een verdwaalde vis

Altijd gratis bezorging bij jou in de buurt.

Bestellen al vanaf €35.

Download nu de app.

Nieuw

Compact

Dat is het *Lekkere* van Albert Heijn

Waar Antonius te vinden is

Bij het horen van de naam Antonius is vaak niet meteen duidelijk wie ermee wordt bedoeld. Er zijn er namelijk twee, die allebei te zien zijn in Den Haag. Over beiden zou ik graag wat vertellen, waarna ik eindig met een verrassende mededeling.

Antonius van Padua

'Antonius beste vriend, maak dat ik mijn ... vind.' In katholieke kringen staat Antonius van Padua bekend als de patroon van de verloren voorwerpen. Zowel voor kleine als voor grote voorwerpen kan iedereen hem aanroepen. Terwijl je naar het voorwerp zoekt, blijf je het schietgebedje herhalen. Het lukt bijna altijd! Deze Antonius (1195-1231) komt uit Lissabon, Portugal, en heet bij zijn geboorte: Fernando Martins de Bulhões. Als hij in het klooster treedt, ontvangt hij de naam van Antonius, naar de kerkvader uit Egypte. Na nogal wat omzwervingen, onder andere in Noord-Afrika, belandt Antonius in Padua (Noord-Italië), waar hij later sterft. Daar staat een grote basiliek rond zijn graf. Hij is ontzettend populair en velen bezoeken Padua. Ook elders in de wereld verrijzen kerken die naar hem worden genoemd. In Den Haag staat de Antonius van Paduakerk of Boskant in de Korte Koediefstraat 25. Deze Antonius wordt meestal afgebeeld met het kindje Jezus en een lelie.

Antonius van Padua in de gelijknamige kerk

Antonius in Scheveningen

De Antonius waarnaar Antonius van Padua genoemd is, krijgt in Den Haag aandacht in een grote kerk in Scheveningen, aan de Scheveningseweg nummer 235. Over deze oude Antonius vertel ik wat meer.

Antonius, de woestijnvader

De oude Antonius, ook wel woestijnvader genoemd, leeft van 251-356 in de buurt van Alexandrië, Egypte. Hij is gegrepen door de boodschap van Jezus Christus en door het gedachtegoed van de Bijbel. Daarom besluit hij zich terug te trekken uit de wereld om God te zoeken in de woestijn. Hij is niet de eerste die dat wil. In de oudheid is de woestijn een plaats om God te vinden. Daar, in de woestijn, krijgt Antonius veel visioenen, met vaak nare en angstaanjagende beelden. Het lukt hem deze kwellingen te doorstaan door zich vast te houden aan Jezus en het Bijbelse gedachtegoed. Al gauw komen er volgelingen, die van hem willen leren. Hij wordt hun leider, hun abt. Al tijdens zijn leven zien mensen Antonius als

Het beeld van Antonius abt te Scheveningen

De visioenen van Antonius, geschilderd door Jeroen Bosch. Dit schilderij hangt in Lissabon. Op het rechter paneel zit Antonius, kijkend naar ons terwijl de verschrikkelijke visioenen zich voor hem afspelen.

een heilige en is hij een voorbeeld en steun voor degenen die lijden aan verschrikkelijke visioenen.

Na zijn dood wordt hij nog populairder in Noord-Afrika en Europa, vooral bij mensen die lijden aan psychosen, krankzinnigen en mensen met besmettelijke ziekten. Er wordt zelfs een ziekte naar hem genoemd: het antoniusvuur. Deze niet besmettelijke ziekte ontstaat door het eten van beschimmeld roggebrood met als gevolg: afvallen van ledematen, hevige pijnen, visioenen en neurologische en psychiatrische verschijnselen. Zijn populariteit gaat zo ver dat er religieuze orden van de

Antoniusbroeders ontstaan. Talloze kerken, kapellen, scholen, ziekenhuizen en bruggen zijn naar hem genoemd. Veel kinderen krijgen bij hun doop de naam van Antonius, die zowel in mannelijke als in vrouwelijke vorm voorkomt. Ook wordt hij veel afgebeeld in oude boeken en op schilderijen. Daarop staat Antonius altijd met zijn visioenen, die hij kan afweren. Een beroemd schilderij is dat van Jeroen Bosch: *Verzoeking van de Heilige Antonius*.

De Antoniuskapel aan het Slijkeinde

In de Middeleeuwen staat in Den Haag een Antoniuskapel aan het Slijkeinde, hoek Vleersteeg. Een religieuze zelfhulpgroep, de Crepelen (Kreupelen), vangt daar veel armen, krankzinnigen en pestslachtoffers op. Later verrijst op die plaats het Pest- en Dolhuys en weer later het Geneeskundig Gesticht voor Krankzinnigen. Hier ligt de basis van een voortdurende Haagse geesteszorg, de huidige psychiatrische zorg van Parnassia Groep. Parnassia Groep bewaart in een kluis een bijzonder beeldje van deze Antonius abt, waarschijnlijk uit het begin van de achttiende eeuw.

Het beeldje van Antonius abt

Het beeldje van Antonius abt laat een monnik zien in een monnikspij met een kapje op zijn hoofd. Hij heeft een T-vormig kruis in zijn rechterhand. Dit is een Tau, een Grieks kruis. De duivel kan ermee afgeweerd worden. In zijn andere hand draagt hij een bel. Daarmee

Afbeelding van Antonius abt in het boek van Rosweyde uit de 17e eeuw

verjaagt hij de duivel. Tegelijk kan iedereen de bel horen als Antonius eraan komt. Het boek dat hij draagt, is de Bijbel, het heilige boek waar hij zich voortdurend in verdiept. Een varken staat aan zijn voeten. Varkens van de Antoniusbroeders mogen in de Middeleeuwen vrij rondlopen met een belletje rond hun nek. Niemand mag hen iets doen, behalve vetmesten. Dit zijn varkens voor de armen. Op 17 januari, de feestdag van Antonius, worden deze varkens geslacht, waarna het vlees onder de armen wordt uitgedeeld. Het meest prangende zijn de ogen van Antonius: zwart en ondoorgroendelijk. Wat zien die ogen? Welke ziel wordt erin weerspiegeld?

Het beeldje tentoongesteld

Parnassia Groep en het Haags Gemeentearchief stellen dit beeldje tentoon, te midden van een overzicht van de Haagse GGZ. Dat gebeurt in het Atrium in het Haagse stadhuis aan het Spui. Deze tentoonstelling is vrij toegankelijk tot begin april 2022.

Corry van Straten
cvstraten@planet.nl

➤ Vervolg voorpagina

Er gaan veel kabouters op één zetel

Toen de uitslag van de gemeenteraadsverkiezing van 2 juni 1970 bekend werd, bleek de Kabouterpartij twee zetels veroverd te hebben. Wat begonnen was als een wild idee werd nu een serieuze zaak. Welke twee Kabouters zouden gemeenteraadslid worden? Er werd aan mij gevraagd of ik dat zou willen doen, maar omdat ik werkzaam was in het openbaar onderwijs kon dat niet.

In die tijd was je dan ambtenaar en ambtenaren kunnen geen gemeenteraadslid worden. Dit zou belangenverstrengeling tot gevolg kunnen hebben. Wel stond vast dat een van de twee Kabouters een vrouw zou moeten zijn. En zo zijn Christy Baas-Behrendt, die al lijsttrekker was, en Casper Schuckink Kool in de raad gekomen. Volgens afspraak hebben ze de vier jaar niet volgemaakt.

Anderen, waaronder Ton Venselaar en Gerard van Otterloo, zijn ook enige tijd gemeenteraadslid voor de Kabouterpartij geweest. Gerard is later overgestapt naar de Partij van de Arbeid. Een van de acties die voor de nodige beroering heeft gezorgd, was de bezetting van het voormalige kamp van de vrouwelijke militairen, de Milva's, bij Kijkduin. Op 1 augustus 1970 hebben de Kabou-

ters dit kamp bezet en omgedoopt tot Vrijdorp. Enkele dagen later werd dit kamp ontruimd en mede hierom werd de raadszaal aan de Javastraat door Kabouters en Dolle Mina's bezet.

Anton R. Venselaar

Laat ik jullie iets meer vertellen over de eerdergenoemde Ton Venselaar. Ton is in 1936 in Den Helder geboren als oudste van tien kinderen. Toen Ton een jaar of 21 was kwam hij in Den Haag wonen, onder andere op het adres Nieuwe Schoolstraat 11. Hij heeft onder meer les gekregen van Co Westerik en Ber Mengels. Hij is zowel schilder als tekenaar en graficus. In die tijd een opvallende verschijning in onze stad, met zijn lange baard, gewaden en kettingen. Ton was betrokken bij de organisatie van de Stichting Werkbureau Experimentele Maatschappij, een uitzendbureau voor 'langharig werkschuwig'. Hij had de gewoonte om de andere raadsleden mede namens alle inwoners van Den Haag toe te spreken en dan kon hij nogal

Ton Venselaar in 1971

eens lang van stof zijn. In 1972 heeft hij Den Haag verlaten en momenteel woont hij in Buitenpost, Friesland.

In de Telegraaf van 5 mei 1971 las ik: "Zowel bij vriend als vijand is er in de afgelopen acht maanden waardering gegroeid voor de serieuze wijze waarop de twee Haagse Kabouters hun taak opvatten en deelnamen aan raads- en commissievergaderingen."

Bij de volgende verkiezing voor de gemeenteraad hebben de Kabouters niet meer meegedaan. Ze hadden zich teruggetrokken in het Grote Bos.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Kabouters die voor de ingang van de Raadszaal aan de Javastraat zitten, protesteren tegen de ontruiming van het voormalige Milvakamp aan de Duinlaan, 1970. Foto: Stokvis, collectie HGA

‘Wij staan altijd voor u klaar.’

Rolf, Linda, Paul en Michelle van DELA

Ons ervaren team helpt u graag om het afscheid altijd persoonlijk en bijzonder te maken. Voor leden en ieder ander. Ga voor informatie naar dela.nl/denhaag of bel 070 217 09 10 voor een persoonlijk gesprek.

DELA
voor elkaar

DE VOLHARDING
SAMEN VOOR ELKAAR

DOOD GAAN WE ALLEMAAL

U realiseert zich wellicht niet dat een uitvaart voor uw kinderen en nabestaanden een grote last kan betekenen. Een doorsnee fatsoenlijke begrafenis of crematie kost al gauw € 7.000,-. Een uitvaartverzekering brengt veel administratieve kosten met zich mee en is daarom al niet altijd passend.

HET DEPOSITOFONDS VAN CUVO EN DE VOLHARDING KENT DIE KOSTEN NIET

Het depositofonds is namelijk geen verzekering. Het heeft het karakter van een spaarfonds voor een speciaal doel namelijk uw uitvaart. De coöperatie bestaat al sinds 1935 en kent op dit ogenblik 26.000 leden. Van deze 26.000 hebben 6.900 een rekening bij ons Depositofonds. Jaarlijks wordt er rente bijgeschreven. Voor 2021 verwachten we een uitbetaling te doen van 1,5% op het ingelegde bedrag.

WIJ VRAGEN U EN ONZE LEDEN OM DEEL TE NEMEN

De voordelen zijn duidelijk. U ontvangt een aanvangsbedrag van € 250,- direct rentegevend. U bespaart vervelende kosten bij uw nabestaanden. Maakt u gebruik van het crematorium Haagse Duinen dan krijgt u op de afscheidsreceptie iedereen een eerste koffie of een frisdrank. Geef dit aan bij uw wilsbeschikking. Deze actie loopt tot 31 maart 2022.

U kunt ook uw familie en kennissen lid maken van ons dan hebben die direct alle voordelen maar voor u is er één extra. Wij storten dan € 10,- per nieuw lid, bij op uw deposito. Geef hun naam en adres door. Nadat zij het bevestigen ontvangt u de welkomstpremie.

Word lid van De Volharding en neem deel aan het Depositofonds!
Bel 070 221 05 80 of ga naar www.devolharding.nl/depositofonds

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

BMW 1500

Als ik aan BMW denk in mijn jonge jeugd-jaren, dan zie ik de kleine showroom voor mij van BMW-importeur Alimpo in de Parkstraat op een hoek. Eigenlijk een beetje een autostraat, want schuin tegenover zat Fiat dealer Swart met een flinke showroom en verderop de dealer voor Austin. Ik zei het al, een kleine showroom voor BMW-importeur Alimpo, want het merk stelde toen - en ik praat over begin jaren zestig - nog niet zo veel voor in Nederland.

Het was ook een redelijk exclusief merk dat werd gekocht door goed verdienende consumenten, zoals advocaten en bankdirecteuren in een pak en met handschoenen achter het stuur, die niet in de populaire merken gezien wilden worden, als u begrijpt wat ik bedoel. Van oorsprong was BMW een producent van motorfietsen en kwam voorzichtig op de automarkt met de Isetta en de 700-serie, maar ook met de forse 501. In 1961 maakte de BMW 1500 haar debuut op de IAA-Beurs, gevolgd door de intro van de 1800 motor in 1963, die veel beter bij het uiterlijk van de grote sedan paste. Onder de motorkap van de 1500 lag de vier cilinder benzinemotor met 1499 cc en 80 pk die een topsnelheid beloofde van 150 ki-

lometer. In 1963 stond hij in de prijslijst voor 11.475 gulden. Het design was strak en vloeiend. Iets schuin naar achter lopend frontje met een brede chromen grille met in het midden de herkenbare BMW-nieren, met op de hoeken de smalle oranje knipperlichten, platte motorkap die vanaf de grille scharnierde en zo naar voren klapte. Vrij strakke zijanten zonder chromestrips. Overigens wel keurige chromestrips om de ramen. De beroemde Hofmeister-knik in de achterste raamstijlen werd een belangrijk designelement voor alle BMW's die volgden. Opvallend detail voor mij waren de deurkrukken met een fraai, aan de bovenkant afgeplat ribbeldesign. De achterkant was ook strak vormgegeven. Het

interieur was afgewerkt met materialen van een hoge kwaliteit. Goed zittend meubilair. Mooie uitklapbare portiervakken voor wegenkaarten enzovoorts. Keurige ronde draaiknop voor het opendraaien van de tochtuitjes en wat ik briljant vond, was de plaatsing van het portierhendel dat zich vlak onder de armsteun met handgreep bevond. Dus als je het portier wilde openen, had je via de handgreep, als je het hendel omhoogtrok, altijd de deur in je hand, wat bij storm-

achtig weer wel zo handig was. Het dashboard was typisch Duits ontworpen; stijlvol, strak, ergonomisch en luxe met hout en van kunstleer voorzien. Het stuur was eveneens stijlvol in al zijn eenvoud, met een apart gevormde naaf en een chromen claxonring met een kleine designspeling bij de naaf. Achter het stuur twee grote klokken met de snelheidsmeter en de ander met de benzinemeter. In het midden daarvan een kleiner analoog klokje. Contactslot en

choke zaten onder het stuur en op de middentunnel een wat lange versnellingspook die overigens strak schakelde. Het was niet echt een sportief rijdende auto. De rijpositie was vrij hoog en de besturing reageerde wat traag. Het was meer een model voor de lange afstand. Zijn vermogen van 80 pk maakte snelle ritten over de landelijke wegen op relaxte wijze mogelijk.

John Vroom
johnvroom@planet.nl

Beauties of the Sixties (71)

John Vroom (autojournalist)

In de jaren '60 waren vrouwen en auto's nog onlosmakelijk met elkaar verbonden in promotie- en reclame-uitingen en geven nu een nostalgische blik op het tijdsbeeld van toen.

Wat zou Julie denken, zo zittend op de achterklep van deze Ford Mustang *in the middle of nowhere*? Waarschijnlijk zoiets als wat Skeeter Davis zong: "Why does my heart go on beating? Why do these eyes of me cry? Don't they know it's the end of the world? It ended when you said goodbye." U zingt het vast zo mee.

Haagse straatnamen, van Aca

In het artikel over het beruchte Ledig Erf van Jan Kaffa in De Haagse Tijden van 24 augustus 2021 wordt aandacht besteed aan straatnaamswijzigingen. Meestal omdat de naam een negatieve klank kreeg; de 'Bogt van Guinea', de 'Poeldijksestraat' en ook het 'Ledig Erf'. In de loop der eeuwen zijn meer Haagse straten en wegen van naam gewijzigd. Het Dekkerslaantje werd omgedoopt in de Laan van Meerdervoort en het Willemspark is nu bekend als Plein 1813. Het artikel over het Ledig Erf was aanleiding om me te verdiepen in de geschiedenis van de Haagse straatnamen.

'Groene' straatnamen

Den Haag is een uit een bos opgegroeide stad, met als kern het grafelijk jachtslot. In de straatnamen is deze groene oorsprong bewaard gebleven. Denk bijvoorbeeld aan het Binnen- en Buitenhof, de Denneweg, de Lange en Korte Houtstraat, de Houtweg, en het Kortenbos. Er zijn ook namen die ons nu raadselachtig voorkomen, zoals de Apendans en de Koediefstraat. Ik heb gepoogd iets meer te weten te komen over de achtergronden van deze en andere Haagse straatnamen.

Straatnaambordjes

We kunnen het ons nu niet voorstellen dat een straat geen naam heeft. Eeuwenlang ontstonden straatnamen min of meer in het spraakgebruik. De naam werd verbonden met de ligging van de straat, een persoon die er gewoond had of naar een kroeg. Inwoners kenden de namen op hun duimpje maar voor iemand die van buiten Den Haag kwam, vormden de straten en stegen zonder naamsaanduiding een doolhof. Gelukkig waren er bij de halteplaats van de diligence altijd wel jongelui die genegen

waren de zojuist uitgestapte vreemdeling voor enkele stuivers naar zijn bestemming te gidsen.

Pas in 1844 werden in Den Haag de straten voorzien van naambordjes. De reden was het toenemend aantal vreemdelingen dat Den Haag bezocht. Vanaf 1843 was Den Haag namelijk per spoor verbonden met Amsterdam en drie jaar later met Rotterdam. Hierdoor werd een bezoek aan Den Haag vereenvoudigd. Het plaatsen van de naambordjes leverde problemen op toen men ontdekte dat enkele straten, pleinen en grachten geen of meerdere namen bezaten! Burgemeester en wethouders besloten daarom dat de naam op het bordje de officiële straatnaam was. Dit leidde wel eens tot onbegrip en stelt ons nu nog voor raadsels. Bijvoorbeeld bij de Apendans, die iedereen toen kende als Korte Heerenstraat. De stadswerklieden die het bordje Apendans moesten aanbrengen, vroegen zich - volgens de overlevering

Naamgeving

De oudste en meestal schilderachtige straatnamen vinden we vooral in het oude centrum. De oorsprong van deze namen is vaak niet meer te achterhalen. Sinds 1844 - toen de straatnaambordjes werden ingevoerd - zijn veel boeken en artikelen geschreven waarin getracht wordt de toen vastgestelde

Korte Heerenstraat

namen te verklaren. Meestal is de herkomst duidelijk. De Zwarteweg was ooit een weg bestrooid met zwarte sintels. Moeilijker is een verklaring voor de Apendans. Er wordt verwezen naar een huis - in 1678 op de hoek van de Poten - met een uithangbord waarop een dansende aap was afgebeeld. Dat men dat in 1844 nog wist, is twijfelachtig. Anderen verklaren de naam als een verbastering

Koediefstraat in 1939. Foto: H.A.W. Douwes, collectie HGA

Apendans in 1893. Foto: Dienst voor de stadsontwikkeling, collectie HGA

"De Zwarteweg was ooit een weg bestrooid met zwarte sintels"

- af wie deze dwaze naam had bedacht. Op de naamgeving van de Apendans kom ik nog terug.

De naambordjes die in 1844 de gevels sierden waren van gietijzer. Ze hebben tot ongeveer 1920 dienst gedaan. Toen werd gekozen voor de nu nog bekende borden met witte belettering op een blauwe achtergrond. In 1893 is overigens een proef gedaan met porseleinen naambordjes, vervaardigd door Rozenburg. Van deze proef is voor zover mij bekend nog één bordje over in de Daguerrestraat, hoek Regentesselaan. Waarom het bij deze ene proef is gebleven heb ik niet kunnen achterhalen.

van het Franse woord 'appendance', ofwel bijgebouw, omdat hier hofpersoneel van koning Lodewijk Bonaparte (1806-1810) was gehuisvest. Het zou kunnen... Maar iedereen kende dit straatje in 1844 als Korte Heerenstraat. Menigeen vroeg zich daarom af waarom de gemeente voor zo'n malle naam had gekozen. We zullen het nooit weten.

Opmerkelijk is de Koediefstraat. Aangenomen wordt dat hier in de zeventiende eeuw een schuitvoerder heeft gewoond met de (bij)naam Jan Koedief. Nu komt deze naam ook elders voor. In Heemstede is een Koediefslaan. Koedief zou dan een verbastering zijn van koedrift; ofwel een weg of pad waarover koeien werden opgedreven bijvoorbeeld naar een weiland of, zoals in Den Haag, naar de Kalvermarkt. Dit lijkt mij een aannemelijke verklaring.

Daguerrestraat in tweevoud

Willemspark

Korte

Koedie

Javas

Emma

Javastraat tot **Z**warteweg - deel 1

Plein 1813

enbos

fstraat

Apendans

straat

straat

Naamloos

Achter de gevelwand van de straten die een officiële naam hadden gekregen bevond zich - tot ver in de twintigste eeuw - een wirwar van slopjes, poortjes en steegjes. Hier leefde rond 1900 ongeveer een kwart van de Haagse bevolking. Door de hoge huizen aan de straatkant en de nauwe doorgangetjes was het er altijd duister. Om toch een beetje daglicht op te vangen waren de muren tegenover de raampjes wit gekalkt, zodat het weinige zonlicht weerkaatst werd. Officieel hadden de gangtjes tussen de verzameling krotten geen naam. Ze werden vaak vernoemd naar een bewoner of het ambacht dat er werd uitgeoefend, zoals het Slop van Fagel en de Mandemakerspoort. Ondanks de schrijnende omstandigheden deed de

gemeente weinig aan deze wantoestanden. Pas in de jaren twintig van de vorige eeuw vond een grote opruiming van deze krotten plaats voor onder andere de aanleg van de Grote Markstraat en de doorbraak van de Vondelstraat. We zullen daarom tegenwoordig tevergeefs zoeken naar de Grutterspoort of het Smidsslop.

Hoe de Javastraat zijn naam kreeg

In vroegere tijden gaven de bewoners zelf namen aan hun straten en wegen. Vanaf 1851 veranderde dit toen op grond van Gemeentewet de gemeenteraden de bevoegdheid kregen straten van een naam te voorzien. Aanvankelijk was de Haagse gemeenteraad vrij passief op dit punt. In de praktijk waren het vooral bouwondernemers die de naam voor een nieuwe straat voordroegen. Meestal nam de

Uithangborden bepaalden de straatnaam (d'Bogd)

gemeente die naam over. Een van die ondernemers was Jan Willem Arnold (1813-1885). In 1861 kocht hij van de gemeente een strook grond langs de Laan van Schuddegeest om daar enkele monumentale panden te bouwen. Arnold was afkomstig uit Nederlands-Indië. Hij bezat op Java uitgestrekte rijstvelden en was chef van het Handelshuis Arnold en Zonen, te Batavia. Arnold was puissant rijk. Hij vroeg en kreeg toestemming om een nieuwe naam te geven aan de laan waaraan zijn panden stonden. Dit werd toegestaan en hij gaf 'zijn' laan de naam Javastraat, als eerbetoon aan de oorsprong van zijn rijkdom. De panden die Arnold heeft laten bouwen zijn nog steeds te bewonderen; de bekendste is het pand Javastraat 26, het voormalig stadhuis.

Emma moest zes jaar wachten

De verzoeken voor een (nieuwe) straatnaam werden overigens niet altijd gehonoreerd. In

1879 trouwde koning Willem III met de veertig jaar jongere Duitse prinses Emma. Voor een bewoner van een pas opgeleverde straat in de Archipelbuurt was dit een goede reden de gemeente te verzoeken zijn nieuwe straat te vernoemen naar koningin Emma; de Emmastraat. Op dit verzoek werd geen antwoord ontvangen; niet iedereen in de residentie was namelijk ingenomen met dit huwelijk. Het verzoek werd daarom door B. en W. niet in behandeling genomen; de officiële straatnaam werd uiteindelijk Riouwstraat. Pas zes jaar later kreeg Den Haag in het Bezuidenhout de Emmastraat.

Kees de Raadt
raadtvandeleeuwen@ziggo.nl

Javastraat 26, het voormalig stadhuis. Foto: Nikolai Karaneshev, wikimedia.

Boven: J.A.W. Arnold, naamgever van de Javastraat. Beeldcollectie Gemeente Velsen

Peiling: Regeringspartijen uit de gratie bij ouderen om AOW

Richard de Mos: "Ouderen massaal in opstand met stem op lokale partij"

De regeringspartijen VVD, D66, CDA of ChristenUnie mogen vrezen dat zij bij de gemeenteraadsverkiezingen de rekening gepresenteerd krijgen voor de kabinetsplannen met de AOW. Uit een peiling blijkt dat bijna de helft van de respondenten bij de gemeenteraadsverkiezingen bewust niet zal stemmen op de coalitiepartijen.

Het kabinet wil de AOW namelijk eenmalig loskoppelen van het minimumloon. Als het plan doorgaat, stijgen het minimumloon en de bijstandsuitkering de komende jaren met 7,5 procent. De AOW echter niet. "Zo wil het kabinet miljarden euro's besparen over de rug van onze ouderen", zegt lijsttrekker Richard de Mos van Hart voor Den Haag. Het plan krijgt niet alleen veel kritiek van de oppositiepartijen, ook ouderen komen massaal in opstand. "Terecht! Lokale afdelingen van landelijke partijen komen niet in verzet tegen dit slechte beleid, dat doen wij wél", stelt De Mos.

Gemeenteraadsverkiezingen

De regeringspartijen kunnen hun borst natmaken voor wat

de AOW-ontkoppeling voor hen betekent bij de gemeenteraadsverkiezingen op 14, 15 en 16 maart. Bij een peiling, die Fractie den Haan hield, gaf bijna de helft (48 procent) aan vanwege het AOW-voorstel niet te stemmen op de VVD, D66, CDA of ChristenUnie. 21 procent meldde bewust op een lokale partij te gaan stemmen. "Het AOW-plan is natuurlijk geen gemeentelijk beleid maar het is wel wél zo'n landelijke maatregel die lokaal wordt gevoeld. Net zoals het sluiten van verpleeg- en bejaardenhuizen, het sluiten van ziekenhuis Bronovo en de keiharde bezuinigingen op zorg", aldus De Mos die in zijn verkiezingsprogramma een lans breekt voor ouderen.

"Ouderen terecht in opstand", stelt Richard de Mos.

PEILING

Uit een nieuwe peiling blijkt dat 33% van de kiezers zeker lokaal gaat stemmen. "In Den Haag zijn dat de benodigde 15 zetels voor Hart voor Den Haag om de macht van de elite te doorbreken", zegt Richard de Mos die er ook op wijst dat uit een onderzoek van EenVandaag zelfs bleek dat bijna de helft van de kiezers overweegt om op een lokale partij te stemmen. "Maak echt gebruik van uw kiesrecht en ga stemmen voor die broodnodige verandering", is de oproep van De Mos.

Wijkzuster terug

"Met een burgerinitiatief strijden wij voor het openhouden van Bronovo, we willen de wijkzuster terug, verpleeg- en bejaardentehuizen openen, woongroepen mét zorgaanbod en meer lief-en-leed-straten tegen eenzaamheid", zegt De Mos die benadrukt dat 84 procent van de respondenten het AOW-plan onacceptabel vindt. "Logisch als je weet dat ouderen de afgelopen jaren, alleen op hun pensioen al, 20 procent aan koopkracht hebben ingeleverd ten opzichte van werken. Tel daarbij op; de steeds

duurder wordende boodschappen, exploderende zorgkosten en de energieprijzen die met 84 procent omhooggeschoten zijn en je begrijpt dat ouderen hun buik meer dan vol hebben van de landelijke elitaire klik", besluit De Mos die alle ouderen oproept om lokaal te stemmen. "Hart voor Den Haag/Groep de Mos, lijst 1."

Meer weten? Kijk op
www.hartvoordenhaag.nl

*Steunt u Hart voor Den Haag?
Hang de campagneposter op de
achterpagina achter uw raam!*

Vacature omgeving Rotterdam en Den Haag

MOBIEL SURVEILLANT OCHTEND | 15-20 UUR PER WEEK M/V

Ben jij nog vol energie en is thuis zitten niks voor jou? Dan is deze baan voor een paar ochtenden per week jou op het lijf geschreven!

Veiligheid begint bij jou. Als mobiel surveillant loop je controlerondes bij bedrijfspanden en rijd je rondes op industrieterreinen. Ook ben je verantwoordelijk voor het goed en veilig openen en sluiten van gebouwen. Je controleert bij het afsluiten dat niemand meer in het pand aanwezig is. In deze zelfstandige functie staat veiligheid altijd voorop. Trigion is niet voor niets 'de veilige keuze'.

Ben jij 50-plusser of al met pensioen? Dat is voor ons geen probleem! Ook dan gaan we graag met je in gesprek. Solliciteer direct! Stuur een e-mail naar recruitmenttrigion@facilicom.nl of ga naar werkenbijfacilicom.nl/nl/nl/mobielesurveillance

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is Cucina Soho

In de vorige aflevering schreven we over Cucina Soho, het nieuwe restaurant van chef Ricardo van Ede. Nu gaan we zijn tiramisu maken. Over dit typische Italiaanse dessert doen heel veel verhalen de ronde. Twee dingen zijn duidelijk; één, het recept vindt zijn oorsprong in de stad Treviso in Noord-Italië en twee, het komt van ‘tireme su’ (letterlijk vertaald ‘haal me op’). 24 Kitchen zegt bovendien: “Het beroemde dessert is een vinding van een meisje van plezier uit het centrum van Treviso. Een dessert met afrodesiac dat aan klanten werd gevoerd... Je kan het dus zien als negentiende-eeuwse viagra. Helemaal op natuurlijke basis, dat wel.”

Ingrediënten

- 875gr mascarpone
- 135gr suiker
- 105gr eigeel
- 105gr eiwit
- 400gr Savoiardi lange vingers
- 350ml koffie
- 90ml Amaretto
- cacaopoeder

Benodigdheden

- schaal voor de tiramisu
- koffiezetapparaat
- litermaat
- weegschaal
- keukenmachine met garde (of mixer)
- beslagkom
- spatel
- garde

Tiramisu van Ricardo van Ede

Bereiding van de luchtige crème

1. Zet als eerste koffie en laat dit afkoelen.
2. Klop de mascarpone op in de keukenmachine en doe dit vervolgens in de beslagkom.
3. Weeg nu het eigeel samen met de helft van de suiker af en klop dit op in de keukenmachine.
4. Zodra het eigeel is opgeklopt voeg je het bij de mascarpone en meng dit goed met de garde.

5. Weeg nu het eiwit af met de andere helft van de suiker en klop dit stijf in de keukenmachine. Zorg er hierbij voor dat de bekken en de garde van de keukenmachine schoon en vetvrij zijn.
6. Als het eiwit is opgeklopt (kan lang duren) kan je dit door het eigeel/mascarpone mengsel spatelen. Doe dit voorzichtig want je wilt de crème luchtig houden. Dit is de crème voor de tiramisu.

Bereiding van de lange vingers

1. Pak de schaal voor de tiramisu erbij en meng de amaretto met de inmiddels afgekoelde koffie. Pak de lange vingers uit en doop deze één voor één in het koffie-amaretto mengsel. Bedek de hele bodem van de schaal met de lange vingers.
2. Hierop doe je de helft van de mascarpone crème. Bedek hierop weer een laag met lange vingers en vervolgens de tweede helft van de mascarpone crème.
3. Voor het serveren bestrooi je de tiramisu licht met een beetje cacaopoeder. Eet smakelijk!

Op een rijtje

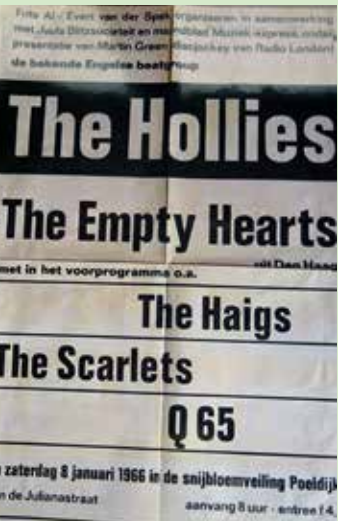
Trattoria Da Sebastiano
Laan van Meerdervoort 214
070 3925585 - info@dasebastiano.nl

HAAGSE GELUIDEN

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

The Empty Hearts

The Empty Hearts is als beatgroep in 1965 opgericht, met als bezetting Guus Voogd (zanger), Alex v. 't Hoff (gitaar/zang), Hein Mars (basgitaar), Tom Huijser (drums) en Fokke Openty (gitaar). Alex wordt eind 1965 vervangen door John Thomson. Er wordt geoefend in de garage van Alex' vader aan de Meppelweg, op een samenraapsel van oude en omgebouwde versterkers en speakers, waaronder een nagebouwde Geloso versterker, die uiteindelijk nooit het gewenste resultaat oplevert.

De band komt voort uit de Haagse Jeugdbende De Wildhoef Kikkers, waar zowel Guus, Tom, Alex en Hein deel van uitmaakten. Zoals de bandnaam doet vermoeden, speelt de band veel nummers van de Stones, maar ook Zombies, Pretty Things en The Who. Zowel de teksten als de akkoorden worden niet altijd goed begrepen, maar daar wordt lacherig overheen gezongen (hoort toch niemand). Het wordt al

snel gezien als een cultband. Het eerste grote optreden is in de Marathon, met geleende apparatuur. Na diverse optredens (onder andere in De Eekhoorn), komt tijdens een oefensessie aan de Meppelweg Fritz Al langs in zijn VW-cabrio. Hij ziet veel in de band, wil het professioneel aanpakken en ze de beste band van Den Haag/Nederland maken. Fritz is dan al een grote naam in de Haagse muziekwereld en een bekend bokser. Hij organiseerde onder meer het eerste optreden van The Who in de Marathon. Via Fritz heeft de band al snel prima spullen in huis, een Vox-zanginstallatie met twee luidspreker zuilen en een Binson bandecho, met als resultaat een aanzienlijke schuld bij Servaas muziekhandel. In 1966 stopt de band al, maar gaat gedeeltelijk onder leiding van Fritz verder als The Davies. In deze band duikt ook Klaasje v.d. Wal weer op. Een aardig

v.l.n.r.: John Thomson, Guusvoogd, Tom Huijser, Hein Mars en Fokke Openty

detail is nog dat zowel The Who als The Golden Earrings bij hun eerste tv-optredens, op initiatief van Fritz, op de spullen van The Empty Hearts spelen. Guus zingt alleen als hij zijn witte horloge met witte band omheeft. Tragisch genoeg overleed hij al in 1988, op jonge leeftijd (42). Als achttienjarige had hij al een auto: een gigantische roodbruine Engelse Rover, bijgenaamd De Tank, met een prachtig teakhouten dashboard, waar wel twintig

man in kunnen. Tom heeft de muziek vaarwelgezegd. John duikt op in onder andere Frank & Sue Selection, Skeletons en Clarks. Hein zien we in Alquin, Frogs, Group Heinz en Davies. Fokke is een muzikale duizendpoot; hij verschijnt in Andy Star a/t Stripes, Flashback, Florets, Frankie & Sue Selection, Jet Set, Shane en in 2022 in de nog steeds bestaande Scarlets.

Robert Mindé
romin@ziggo.nl

Hotel Wittebrug leeft nog steeds!

Hotel Wittebrug, vroeger gelegen op de hoek van de Nieuwe Parklaan/Badhuisweg, sloot vijftig jaar geleden definitief haar deuren. Lang geleden, maar toch reden om een oproep te plaatsen in De Haagse Tijden d.d. 24 augustus 2021 en de Scheveningen-Bad Gazet no. 269. Wie weet zouden er nog mensen zijn met herinneringen aan dit unieke hotel, waar we van kunnen meegenieten.

Om dan toch meer dan veertig reacties te ontvangen is verrassend. Ze kwamen uit het hele land: van oud-personeelsleden, gasten, familie van gasten die er permanent gewoond hebben, familie van directieleden, omwonenden van toen, leveranciers, mensen die als kind een glimp opvingen etc. De reacties geven een goed beeld van wat het hotel betekend heeft in de gloriejaren vijftig en zestig. En laten ook zien dat het nog volop leeft in de herinnering!

elegantie.”; “...het meest chique wat je kon bedenken.”; “...Hotel Wittebrug was zo populair, omdat het rust uitstraalde en voornaam was.”; “... nowhere in the world have I stayed in a more wonderful hotel.”; “Nooit meer heb ik zo’n koninklijk gevoel gehad.”

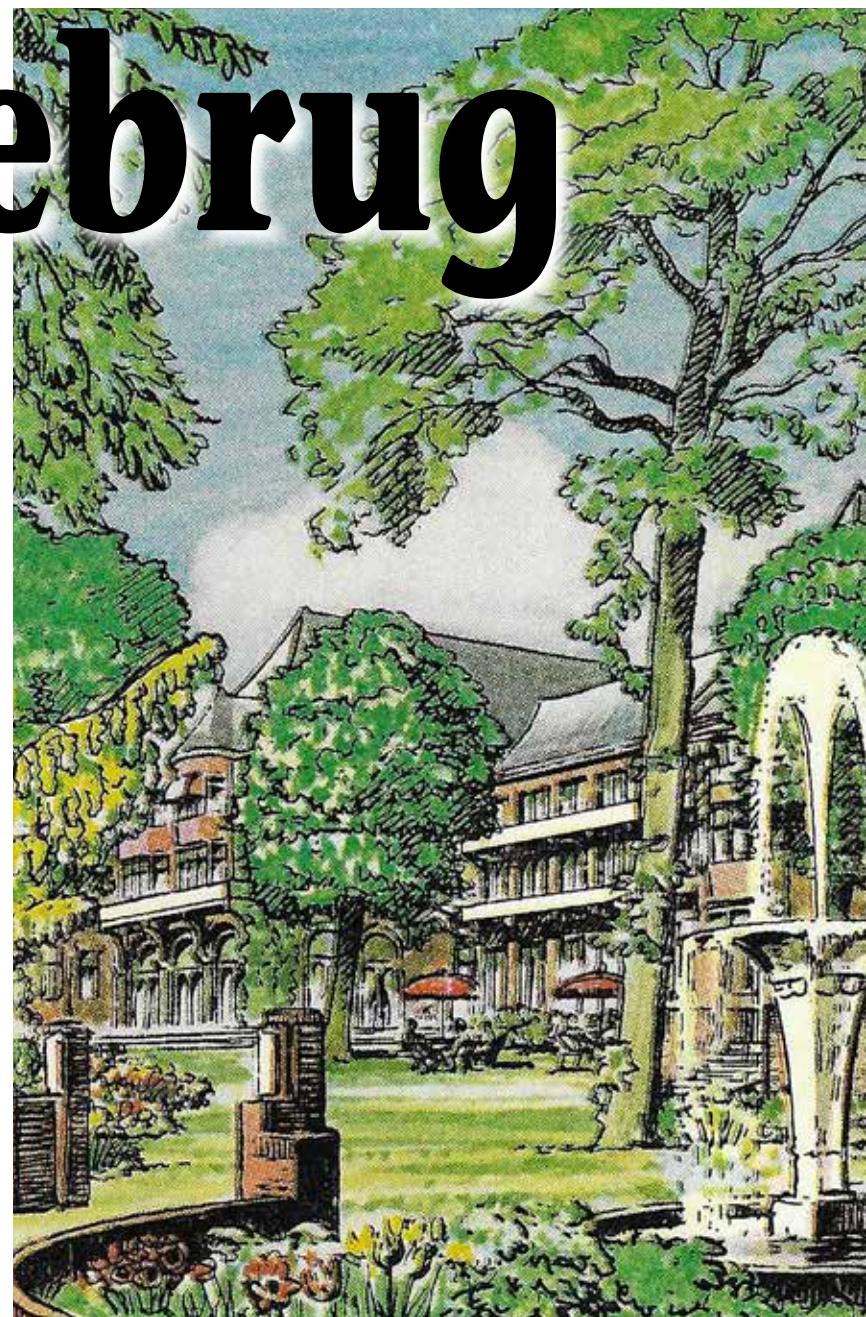
Er zijn zulke mooie reacties binnengekomen, maar te veel-omvattend om ze hier allemaal te citeren. Ik haal er een aantal aan, allereerst van voorma-

betaald.”; “Met een gezin met kinderen was het geen vetpot.”; “Het was één grote familie, de mensen waren hecht.”; “Ze bekeek me van top tot teen, en... ik werd weer naar huis gestuurd. Ik had prachtige, rode instapschoentjes aan, maar dat mocht niet. Later hoorde ik van de kamermeisjes dat ze dat hoerig vonden.”; “Directeur Meyer zei: ‘Er is maar één meneer Meyer en dat ben ik’. Dus moest meneer Meyer nummer twee zijn naam veranderen in Jansen. Ja, dat waren andere tijden.”

En dan enkele reacties van voormalige gasten: “Kroonluchters, marmer, prachtige brede wenteltrappen, het was een paleis.”; “De prachtige hal waar pianomuziek klonk en een heer in livrei speelde.”; “De muren waren bekleed met veel

“De prachtige hal waar pianomuziek klonk en een heer in livrei speelde.”

grote spiegels. De tafels waren mooi gedekt met strakke witte tafelkleden.”; “Ik herinner me de

Ansichtkaart Hotel Wittebrug, 1960

boog met neonverlichting in de tuin.”; “De houten klerenhangers van het hotel gebruik ik nog steeds.”

Dan zijn er nog reacties van mensen die als kind het hotel meemaakten, of als omwonenden, of omdat de grootmoeder

kwam, stonden we langs de U-vormige oprit van het hotel aan de Badhuisweg te kijken naar de statige auto’s. In die tijd kon je gewoon nog dichtbij staan, geen beveiliging of iets.”; “Ik rende altijd de fantastisch mooie versierde trap op en neer. Ik kan me nog herinneren dat mij gezegd werd dat ik dat niet mocht doen.”

Het is duidelijk, dit hotel heeft in veel levens iets betekend. (“Die avond in Hotel Wittebrug is mijn mooiste herinnering in tachtig jaar.”) Laten we even in de historie van het hotel duiken, want hoe leuk is het om te beseffen dat dit ‘koninklijke’, ‘chique’, vermaarde hotel rond 1885 midden in een woest bos- en dungebied begon als een eenvoudige uitspanning waar je een biertje kon drinken, of een glaasje ranja. De bierbrouwer ter plekke, de heer van Dijk, dacht dat hij daar misschien een behoorlijk centje aan kon verdienen. Want stedelingen die te voet of per koets via de Badhuisweg op weg gingen naar het badhuis en de gezonde zeelucht, passeerden halverwege bij de Witte Brug over het Kanaal een bezienswaardige korenmolen, een goed moment voor een rustpauze.

Wat was er dan toch zo bijzonder aan Hotel Wittebrug? Met de ontvangen reacties is er nu een zee aan informatie en moet het antwoord hierop te vinden zijn. Woorden die opvallen zijn: allure, grandeur, perfectie. Maar vooral ook: rust en kalmte. Een paar voorbeelden: “Het hotel was zo uniek en zo uitzonderlijk van stijl en

lig personeel: “Alles moest er perfect uitzien. Op hoge hakken moest je over die dikke tapijten lopen.”; “Alles was op de Franse leest geschoeid.”; “Bij luxe partijen droegen we witte handschoenen.”; “Je moest blij zijn als je mocht werken in het hotel, dat was een eer.”; “Het werk was leuk met een fantastische ploeg collega’s. Wel was het slecht

Regeringsdiner met president van Tunesië en minister-president Cals, 1966. Foto: Eric Koch, Nationaal Archief

De Witte Brug met korenmolen, oudste foto van de brug. Direct rechts naast de molen zou de uitspanning Wittebrug komen. Foto: Alexine Tinne, ca. 1860

Van Dijk had het goed gezien, de uitspanning werd een kleine pleisterplaats, een café, en rond 1890 een Hotel-Café Wittebrug, genoemd naar de Witte Brug ernaast. Het hotel-café liep als een trein, want gezonde frisse zeelucht en duinzand hadden grote aantrekkingskracht. De heer van Dijk kreeg zoveel invloed dat hij rond 1896 zelfs in staat was om in de winter een tramlijn naar Scheveningen te laten lopen, met halte bij het hotel. Tot dan toe was het er in de winter stil, doodstil, ook voor de bewoners van het inmiddels ontstane buurtje Wittebrug.

Het hotel beleefde gloriejaren vóór de oorlog. Na de oorlog

kwam een nieuwe glorietijd. Be-roemde mensen kwamen er logeren; koningin Elizabeth, Clark Gable, Eisenhower etc. Eind jaren zestig begon de glorie te tanen en in 1972 was het voorbij. Tijden waren veranderd, Scheveningen en Den Haag waren niet meer populair, er kwam een ander publiek met een ander eisenpatroon, moderne hotels raakten 'in'. Personeelskosten gingen omhoog. ("Het was fijn slapen in een Louis XVI-ledikant, maar het vereiste wel twee man personeel om het op te maken."). Het hotel ging aan zijn eigen grandeur ten onder. Ook Duitse en Engelse hotelketens waren niet meer geïnteresseerd in overname. Daarbij

was er een fiks meningsverschil tussen directie en aandeelhouders. Met name daarom sloot het hotel zo acuut haar deuren op 18 november 1972.

Reacties op de sluiting: "Het hotel was zo uniek en zo uitzonderlijk van stijl en elegantie, had het niet gered kunnen

aandeelhouders, maar niemand wist er het fijne van."

Waarom ben ik zelf zo benieuwd naar al deze herinneringen? Ik heb het hotel immers nooit meegemaakt. Maar ik woon wel sinds 1981 aan de Van Lennepweg, tegenover de plek waar het hotel stond. Ooit was ik er

"Ik rende altijd de fantastisch mooie versierde trap op en neer."

worden?"; "Het personeel was aangedaan, sommigen werden depressief."; "Op 17 november 1972 hadden wij een personeelsdiner, de volgende dag las ik in de krant dat het hotel gesloten was, ik kon het niet geloven."; "Wij werden uitgenodigd voor een etentje in Hotel Wittebrug op zaterdag 18 november. Die ochtend werd bekend dat het hotel plotse-ling definitief gesloten was, we hebben er nooit meer gegeten."; "Er gingen verhalen rond over

met mijn moeder langs gereden: "Dat is Hotel Wittebrug, kind!" Het beeld staat nog op mijn netvlies, iets heel gezelligs met veel markiezen. Toen belde in 2012 een meneer Jansen, tachtig jaar en ooit stagiaire geweest in Hotel Wittebrug, hij brandde los en hield niet meer op, ik schreef het allemaal op, zo mooi was het wat hij zei. En zo geschiedde dat ik werd ingewijd in de historie van Hotel Wittebrug. Het heeft me sindsdien niet meer losgelaten.

Ik woon nog steeds in het wijkje Wittebrug, en ben er verliefd op. Dit buurtje was er nooit geweest als meneer van Dijk niet zijn uitspanning Café Wittebrug had opgezet in 1885. Door zijn toedoen breidde het zich uit, niet in de stad gelegen, noch aan zee. Nog steeds voelen de bewoners zich nergens bij horen; Scheveningen, Den Haag? Het is onduidelijk, we zitten er precies tussenin.

Het lijkt mij een mooi gebaar om een reünie te organiseren voor mensen die 'iets hebben' met Hotel Wittebrug. Maar wie ben ik om dat te doen? En de meesten die er hebben gewerkt zijn toch wel van oudere leeftijd en velen wonen niet meer in Den Haag. Het wordt moeilijk. Ik heb geprobeerd met dit schrijven toch een klein monument op te richten voor dit voor zo veel mensen unieke hotel, Hotel Wittebrug.

Eeke Crabbendam
crab@telfort.nl

Gedekte tafel in het hotel, ca. 1967. Foto: Stokvis, collectie HGA

Kamermeisjes, jaren '60

Programmagids Omroep West

Volg de gemeenteraadsverkiezingen via Omroep West

12 maart Schilderswijk Correspondents Dinner Humorvol diner waarbij politici elkaar de maat nemen, met Sjaak Bral (vanaf 17.00 uur op TV West).

13 maart Haags Debat Met de lijsttrekkers (vanaf 13.00 uur op TV West).

14 maart De Dag van Den Haag Alle kanalen staan de hele dag in het teken van de verkiezingen in Den Haag.

13 en 14 maart Stadsgesprekken op Radio West (18.00-19.00 uur).

16 maart Uitslagenavond op alle kanalen.

Volg al het nieuws rondom de verkiezingen via [Omroepwest.nl/verkiezingen](https://omroepwest.nl/verkiezingen)

Radio West maandag t/m vrijdag

06.00 uur West Wordt Wakker Nieuws uit de regio en van daarbuiten.

10.00 uur Aan de Bak Gezellig programma met Patrick van Houten.

12.00 uur Menno in de Middag Menno Tamming serveert een afwisselende lunch met het nieuws uit de regio, leuke prijzen en gasten uit de wereld van theater, film, muziek en televisie.

14.00 uur Muziek aan Zee Marjolein Visser draait heerlijke muziek.

16.00 uur West komt Thuis Melle Tuik neemt de dag met je door en draait fijne muziek. (tot 19.00 uur, daarna non-stop muziek).

Radio West zaterdag

09.00 uur UIT! Rogier van der Zanden geeft je uitgaanstips.

12.00 uur Broodje Bral Sjaak Bral neemt de actualiteit met je door.

14.00 uur Zuid-Holland Sport Met de topamateur voetbalwedstrijden.

18.00 uur Muziek voor Volwassenen Johan Derksen draait blues, country en americana (tot 21.00 uur, dan non-stop muziek).

Radio West zondag

07.00 uur Klassiek op West (herhaling om 21.00 uur) Aad de Been draait bekende en onbekende klassieke- en wereldmuziek.

09.00 uur UIT!

10.00 uur Muziek van alle Tijden (herhaling om 17.00 uur) Pieter Kuipers draait muziek op verzoek.

12.00 uur Adres Onbekend Zoektochten naar uit het oog verloren bekenden.

14.00 uur Vroeger werd Later Ron Davids haalt herinneringen op. (tot 17.00 uur, daarna non-stop muziek).

19.00 uur Muziek voor Volwassenen Met Johan Derksen (tot 21.00 uur).

TV West maandag t/m vrijdag

Dagprogramma's vanaf 17.00 uur: (daarna herhalingen)

ma: The Mall Serie over de bouw van het winkelcentrum in Leidschendam.

di: Team West Opsporingsprogramma met Kirsten van Dissel.

Zeegezichten Over de invloed van de zee op kunst in Den Haag.

wo: Eruit op de Buis Met op 9/3 een rondleiding door museum De Zwarte Tulp in Lisse en op 16/3 door Avifauna in Alphen aan den Rijn.

do: Bij ons in Loosduinen, waarin Fred Zuiderwijk bezoekt Loosduinen.

vr: Hart voor Muziek Zing mee met Hollandse muziek.

17.30 uur TV West Nieuws

17.45 uur Weer Het weerbericht met Huub Mizze en Laura van der Blij.

19.00 uur Holi Pahgwa (op 18/3) documentaire over het kleurrijke Holifeest dat Hindoestanen op 18 maart vieren (herhaling op zondag 20/3).

TV West zaterdag

07.30 uur TV West Weekoverzicht

17.00 uur Westdoc Met op 12/3 het **Schilderswijk Correspondents Dinner** en op 19/3 **Rijnlandroute**, over het enorme infrastructurele project in en rond Leiden.

TV West zondag

09.00 uur Hoop & Leven De universele kerk van Gods Rijk.

17.00 uur Haags Debat (zie bovenaan deze pagina)

20.00 uur TV West Sport met een overzicht van de gespeelde wedstrijden in het topamateurvoetbal in de regio.

Alle programma's op TV West worden herhaald. Kijk voor alle uitzendtijden op [Omroepwest.nl](https://omroepwest.nl) of in de gratis Omroep West app.

Busreizen Italië

Gewoon perfect geregeld.

Genieten aan het Gardameer		vanaf p.p.
10-daagse busreis	www.dejongintra.nl/ebasm01	€ 689
Rondje om het Lago Maggiore		vanaf p.p.
10-daagse busreis	www.dejongintra.nl/ebprm07	€ 739
Italiaanse Bloemenriviera		vanaf p.p.
10-daagse busreis	www.dejongintra.nl/ebala01	€ 769
Singlevriendelijke reis Toscane		vanaf p.p.
10-daagse busreis	www.dejongintra.nl/ebmtm03	€ 789
Relaxen aan het Meer van Levico		vanaf p.p.
12-daagse busreis	www.dejongintra.nl/eblev03	€ 829

De 3 zekerheden bij het boeken van uw vakantie

✓ Zekerheid over uw betaling ✓ Gratis omboekservice ✓ Zekerheid tijdens uw reis

www.dejongintra.nl/busreizen

Bel 0180 - 457 803
of ga naar uw ANVR-Reisbureau

Reissom excl. € 19,50 reserveringskosten, € 2,50 Calamiteitenfonds en SGR bijdrage van € 5 p.p.

BEUMER

Het Warenhuis voor Thuis

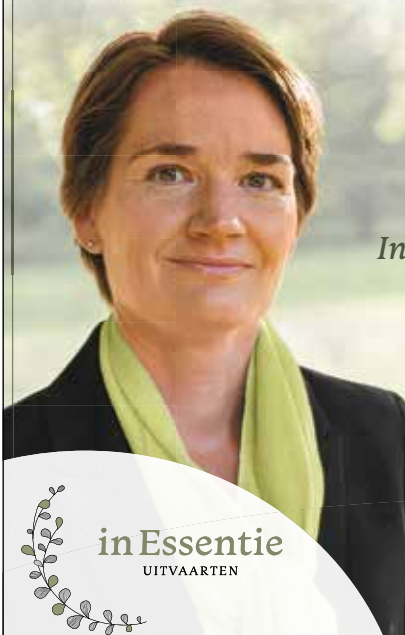
Voor al uw hoge kwaliteit tuingereedschappen en materialen. Maak de mooiste tuin van Den Haag!

TERRAS & TUIN • ONKRUID BESTRIJDING • GROENE AANSLAG

TUINMEUBELEN • PARASOLS & BARBECUES

Kom langs in de winkel,
bekijk ons aanbod en laat u adviseren.

beumerijzerhandel.nl • Tel: 070-3280248 • Mail: info@beumerijzerhandel.nl
Van Hoytemastraat 72, 2596 ES 's-Gravenhage

Afscheid nemen van wie iemand in essentie was.

In Essentie uitvaarten helpt je hierbij,
we lopen samen een stukje op,
tot zover als nodig is.

Merlijn Berkhout-Schippers
Integer, betrouwbaar, persoonlijk

inEssentie
UITVAARTEN

070 - 2210499
merlijn@inessentieuitvaarten.nl
www.inessentieuitvaarten.nl

24/7
bereikbaar

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en Ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die Ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, Ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

De Orde van de Olifant

Stichting Historisch-Theater presenteert *De Orde van de Olifant*, een stuk dat direct inhaakt op de actualiteit: de slavenhandel. De hoofdpersoon is Johan Maurits van Nassau-Siegen (1604-1679), de bouwster van het Mauritshuis, maar ook een belangrijke speler in de Europese politiek. Interessant is de periode 1636-1644, toen hij in dienst van de West-Indische Compagnie gouverneur-generaal van Nederlands-Brazilië was. Omdat de Compagnie suikerrietplantages wilde exploiteren, waar veel mankracht voor nodig was, stuurde Johan Maurits oorlogsschepen naar West-Afrika om slavenforten in Ghana en Angola te veroveren. Maar tegelijkertijd toont hij zich een verlicht bestuurder, die de verworvenheden van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, toentertijd een van

de modernste landen van Europa, overbracht naar Brazilië. Hij voerde een vorm van parlement in, was tolerant ten opzichte van andere geloven en had een warm hart voor wetenschap, cultuur en natuur. Wat voor man was Johan Maurits? De militair strateeg, de door zijn burgers gewaardeerde bestuurder, een man die werd bewonderd, drager van de *Orde van de Olifant*, maar die ook werd verguisd? Dit stuk probeert dieper in hem door te dringen.

Wanneer & waar: za 12 met & zo 13 mrt, Zeeheldentheater, Trompstraat 342
Meer info via www.historisch-theater.nl

Geschiedenis van de Haagse geestelijke gezondheidszorg

Tot en met 3 april 2022 organiseren het Haags Gemeentearchief en Parnassia Groep de tentoonstelling *Geschiedenis van de Haagse geestelijke gezondheidszorg* in het Atrium van het stadhuis aan het Spui. Door de eeuwen heen kijkt de maatschappij verschillend aan tegen stadsgenoten met gedrag dat net even anders lijkt of is. De geschiedenis begint in de Middeleeuwen bij de Antoniuskapel aan het Slijkeinde en leidt naar de hedendaagse kijk op mensen met psychische en verslavingsproblemen. Parnassia Groep heeft een rijke geschiedenis met een Haagse

oorsprong. De naam Parnassia bestaat sinds 1999, wanneer de psychiatrische ziekenhuizen Bloemendaal, Rosenburg en Schroeder van der Kolk met Centrum Verslavingszorg Zeestraat en de drie Haagse Riagg'en één ggz instelling vormen.

Wanneer & waar: t/m 3 apr, Atrium stadhuis, Spui 70
Meer info via www.parnassiagroep.nl

Wandeling Internationale Vrouwendag

In het kader van Internationale Vrouwendag wordt een speciale wandeling georganiseerd rondom de krachtige vrouwen die in heden en verleden Haagse Hout bevolkten of er een band mee hadden. De wandeling van Natuurlijk Nicole start om 11.00 uur in het Haagse Bos bij de brug naast Paleis Huis ten Bosch aan de Bezuidenhoutseweg en eindigt aan het einde van de Theresiastraat (rond 13.00 uur). Juist nu rondom Vrouwendag bij uitstek het moment om bijzondere vrouwen, zoals Amalia van Solms, Ru Paré en Sientje in het licht te plaatsen en hun verhaal te horen.

Wanneer & waar: di 8 & za 12 mrt. Startpunt: Paleis Huis ten Bosch
Meer info via www.natuurlijknicole.com

Leesclubs Engelse literatuur & kunstgeschiedenis én Pop-up leesclub Poëzie

Samen over boeken praten is leuk én verrijkend. En in een andere taal een uitdaging. Voor wie wil weten of een leesclub iets voor hem of haar is, kom dan naar een informatiebijeenkomst van Senia. In Den Haag starten binnenkort twee leesclubs: Engelse literatuur en kunstgeschiedenis.

In de Bibliotheek zijn op vrijdag 18 maart twee informatiebijeenkomsten voor mensen die Engelse literatuur willen lezen en in het Engels willen bespreken en/of zich willen verdiepen in schilders, beeldhouwers, kunststromingen of een bepaalde periode in de kunst. Een nieuw initiatief is daarnaast de pop-up leesclub poëzie, op donderdagochtend 24 maart.

Wanneer & waar: vr 18 mrt, Bibliotheek Scheveningseweg 333 & do 24 mrt, De Buurtkamer, Doornstraat 415
Meer info via www.senia.nl

Rockodons Den Haag

Rockodons Den Haag is een stichting van ouderen vóór ouderen met als doel: het bevorderen van het maken van muziek. De stichting is in 2016 ontstaan uit een initiatief van zorginstelling Florence. Onder de vlag van Rockodons zijn drie bands nu actief. Zij treden op zondag 20 maart op in Musicon. De bands zijn bekend onder de namen Six Pack, Dbidh en Deaf en staan garant voor een stevig portie Rockmuziek uit de jaren '60, '70 en '80.

Wanneer & waar: zo 20 mrt, 14.00u, Musicon, Soestdijksekade 345
Meer info via www.musicon.nl

20 ZONDAG MAART 2022

Deelnemende beachclubs op enecocleanbeachcup.nl

HELP ONZE STRANDEN SCHOONMAKEN
Hoofdlocaties Bredene & Den Haag, 13u - 18u

Jan Kaffa, grondlegger van een straatmakersfamilie

Al wandelend of fietsend door Den Haag, langs winkels en huizen, werp ik met regelmaat een blik naar beneden. De weg, de straat, de stoep. Ik vraag mij dan vaak af hoeveel mensen hier hun voetstappen hebben liggen. Oude van dagen. Jonge gezinnen. Spelende kinderen. Allemaal personen met hun eigen leven en geschiedenis. Als stenen en tegels konden praten dan zouden we nu rijen vuistdikke boeken op de plank hebben staan met mooie, ontroerende maar ook pijnlijke verhalen uit lang vervlogen tijden. Mijn gedachten gaan dan ook altijd uit naar de mannen die hier op hun knieën de straten hebben gelegd. In weer en wind hun vak uitoefenend. Sterke kerels die een groot deel van de dag op kniehoogte de wereld inkeken. De straatmakers.

Jan (helemaal rechts met snor) en zijn collega's rond 1910

De familie Kaffa was in de twintigste eeuw een echt Haags straatmakers bolwerk. Vele generaties, vader op zoon, zaten in het straatwerk. De eerste Kaffa die zich met straten bezighield was de op 27 januari 1866 geboren Haagse voorvader Johannes Adrianus Cornelis, roepnaam Jan. Tijdens zijn huwelijk in 1888 met Martina Johanna Catharina van der Lem wordt zijn beroep voor het eerst officieel met een geïnte kroontjespen in een akte vastgelegd. Maar we kunnen er gerust vanuit gaan dat Jan voor die tijd al met zijn knieën in het zand zat. Hij was overigens ook de eerste Kaffa met deze voornamen, die daarna generaties lang zijn doorgegeven. Zo kreeg ik 101 jaar na zijn geboorte dezelfde namen opgespeld.

Vele Haagse straten en pleinen zijn door Jan van een mooie en strakke bedekking voorzien. Het verhaal gaat dat hij na iedere grote klus zijn pet begroef in het zand, onder het straatdek. Een symbolisch teken dat de gewone arbeider de wereld draagt. Zijn specialiteit was de keien-

bestrating. Volgens kenners de zwaarste tak van het vak. Op zijn 68ste jaar legt Jan zijn tegelvuist in de kast en gaat met pensioen. Waarom Jan straatmaker is geworden, vertelt de overlevering niet. Maar waarschijnlijk heeft het te maken met de aanbouw van nieuwe wijken en het in toenemende mate bestraten van zanderige of modderige wegen in het negentiende-eeuwse Den Haag. Voor een kansarme jongeman uit een sloppenwijk was dit een buitengewone gelegenheid om iets van zijn leven te maken.

Van mijn voorvader is bekend dat hij slecht tegen onrecht kon en altijd voor de zwakkeren in de samenleving opkwam. Vaak met zijn vuisten, omdat hij het niet altijd goed onder woorden kon brengen. Die karaktertrek bracht hem met regelmaat in de problemen. Soms in combinatie met een alcoholische versnapering. Zo kwam Jan in 1893 voor de Haagse rechtbank te staan.

Op 15 februari, na een dag hard werken, drinkt de toen 27-jarige straatmaker een drankje in het bierhuis van tapper Adrianus

Jans zoon Bram Kaffa (1902) aan het werk aan zee, jaren '50

Achterkleinzoon Jan Kaffa (1946) aan het werk, jaren '80

Spierenburg aan het Slijkeinde, in de wijk Kortenbos. In de loop van de avond komt een armoedig geklede man de zaak binnenstappen. Bedelend naar eten, drinken en geld loopt hij de tafels af. Een aantal gasten en de eigenaar zijn daar niet van gediend en er ontstaat een woordenwisseling. Jan trekt partij voor de bezoeker, probeert de boel te sussen en biedt zelfs aan om een drankje te betalen. Spierenburg accepteert dat niet

en er ontstaat een oplopende ruzie tussen beide mannen, met als gevolg een handgemeen. Volgens de verklaring van tapper Spierenburg vernielt Jan kwaadwillig met zijn elleboog een spiegelruit als hij de gedaagde het bierhuis uit wil zetten. Verschillende ooggetuigen werpen echter een ander licht op de zaak. Tijdens de schermutseling zou de gedaagde zonder opzet tegen de ruit aangestoten zijn, waarop het vervolgens in stukken uiteen-

barstte. Jan verklaart dat hij te goeder trouw was en op wilde komen voor een armlastige klant. De rechter oordeelt dat hij er niet van overtuigd is dat de gedaagde met opzet een ruit heeft willen breken en spreekt Jan vrij van het ten laste gelegde feit. De rechtbank is ook van mening dat de gedaagde handelde uit goede wil.

Toen jaren later de Tweede Wereldoorlog begon en de laatste levensjaren van Jan ingingen, had hij nog niets van zijn karakter ingeleverd. In de hongerwinter wilde hij niet dat de jongste nakomelingen honger leden. Het beetje eten dat hij had, gaf hij dan ook aan zijn kleinkinderen. Het was het laatste wat hij nog kon doen. Verzwakt en moe gestreden sluit Jan Kaffa, markant grondlegger van een Haagse straatmakersfamilie, op 11 april 1945 voor het laatst zijn ogen.

Jan Kaffa
jankaffa@hotmail.com

Het Slijkeinde, mede bestraat door Jan. Prentbriefkaart uit 1902, collectie HGA

1 SUDOKU

5				6		1		
6							2	
3								
	9			7		3		
			8		2			
						4	7	8
				1		2	5	
	6				8		4	
		4		9	6			1

Puzzel & Win!

In elke editie van De Haagse Tijden kunt u verschillende puzzels maken.

U kunt de oplossingen tot 17 maart mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl.

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!

Oplossingen vorige editie:
Sudoku: 9
Zweedse puzzel: Horloge
Kruiswoordpuzzel: Uurwerk

Win nu een klok van een echte Schellak 78 Toeren Plaat
Deze handige tijdloze Shellac Record Clock is een van de 450 unieke stukken gemaakt van echte vintage shellac records. Draai de tijd terug terwijl u geniet van het heden.

U ontvangt een willekeurige klok / label t.w.v. € 19,95.
Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl. Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag - 070 3585810

2 KRUISWOORDPUZZEL

	1	2	3	4		5		6		7	8	9		
10			11								13			14
15	16			17				19	20				21	
22		23		24								25		
26			27		28			29			30			
			31		32				33		34			
				35						36				
37		38			39	40		41	42			43		44
45	46				47			48			49		50	
51				52						53		54		
55			56					57			58		59	
		60				61				62		63		
	64							65						

Horizontaal: 1 tegen 6 moeizaam 11 tijdstip 12 opening 13 houding 15 eerstkomende 17 metalen kokertje 19 vreemd 21 dominee 22 Ned. voetbalclub 24 tevreden 25 schaakterm 26 staat in Amerika 28 en dergelijke 29 voegwoord 30 kordaat 31 verschoppeling 33 Europese taal 35 vanaf 36 Europese Unie 38 zitbad 41 sober 45 lekkernij 47 circa 48 getijde 49 vrouwelijk dier 51 noodsein 52 geneesheer 54 ontkennen 55 landbouwwerktuig 56 groente 57 deel v.e. schip 59 lidwoord 60 troefkaart 61 watering 62 stremsel 64 Europese vrouw 65 na die tijd

Verticaal: 2 Open Universiteit 3 voordeel 4 handigheid 5 aantekenboek 6 lijn 7 deel v.e. bijenkorf 8 nageslacht 9 bijwoord 10 planeet 14 longkwaal 16 paardje 18 baken 20 in het jaar 21 mannetjesbij 23 hoofddeksel 25 snijwerktuig 27 roofvogel 30 muziekinstrument 32 wiel 34 ijzerhoudende grond 37 armholte 38 vrucht 39 nagalm 40 leest 41 deel v.e. woning 42 wachthuisje 43 erfelijkheidsdrager 44 stemming 46 deel v.e. naald 50 plechtige gelofte 52 vuurwapen 53 betaalmiddel 56 steen 58 steensoort 60 heden 63 diereengeluid

6	40	50	25	33	37	40	62	34	2	59
---	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----

Wij feliciteren de winnaars van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De drie sets onderzetters gemaakt van echte vinylplaten gaan naar:

Marie van der Klooster te Zoetermeer,
Robert Jan Vegt te Den Haag en
Ed Sterenborg te Reeuwijk.

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

3 WOORDZOEKER

E	L	E	D	E	J	S	E	M	T	W	I
T	O	T	O	I	S	O	O	C	R	I	A
I	O	N	B	V	R	U	E	T	A	M	A
E	H	E	R	V	E	R	S	L	A	G	H
F	C	R	U	J	I	R	G	S	E	S	S
S	S	T	T	D	E	E	D	E	E	N	I
P	N	E	N	E	K	E	T	R	O	O	V
K	E	I	R	K	L	R	E	A	U	S	L
B	N	D	O	L	P	S	O	M	L	K	A
E	N	E	D	I	I	L	K	L	A	U	W
K	O	R	R	E	L	I	G	A	S	C	D
E	N	K	R	R	L	N	O	P	U	O	C

Airco	Feite	Kredietrente	Peddel
Amateur	Gekko	Kriek	Talud
Beetje	Indirect	Krols	Turbo
Camee	Joelen	Mesje	Verslag
Coupon	Klauw	Nonnenschool	Voortekenen
Edele	Klier	Overdruk	Walvishaai
Eiseres	Korrelig	Palmares	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

HENNINK
installatietechniek b.v.
TOTAALINSTALLATEUR

Complete verbouwingen • Duurzame oplossingen • Storingsdienst • Technisch onderhoud • Dakreparaties
Mechanische ventilatie • Badkamer • Sanitair • Keukens • Elektra • CV nieuw / reparatie

Badkamer aanpassingen
zoals een mooie inloopdouche!

Bent u bang om te vallen in de badkamer?
Hennink denkt met u mee.

VOOR ADVIES: www.hennink.info | (0900) 0105 | Zinkwerf 45 | 2544 EC | Den Haag

Deze stad *verdient* *beter*

LIJST
1

Hart voor Den Haag
 Groep de Mos